ԽԵ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 77 — ՓԵՏՐՈՒԱՐ 24/8 ՄԱՐՏ 1897 — 4 ՇԷՎՎԱԼ 1314 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

درعلیه‌ده غلطه‌ده (ماسیس) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ իցէ զրուՃիւն պէտք է ուղղել Առ Խմբագրութիւն

ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՅ

Նոբատունկեան խան ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՈԼԻՍ

Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դրկն. արձ.	.....	75
» »	Վեցամսեայ	» »	.....	40
Դաւառներու »	Տարեկան	» »	.....	100
» »	Վեցամսեայ	» »	.....	50
» »	Եռամսեայ	» »	.....	25
Օտար երկրի »	Տարեկան	ֆրանք	.....	25
Ռուսիոյ »	»	ռուբլի	.....	10

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կընդունուի. 115 գրուշի փուլը 100 գրուշի հաշուով:

10 ՓԱՐԱ — ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏԵՍԵՍԱԿԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԻԶՄԻՐԻ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

ՆՈՐ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ

Ա. Մաքսիմի «Աստնին գործեր»ուն հետաքրքրելով սկիզբէն ի վեր, տեսանք թէ ինչ արգահատելի քաջքշուքներու մէջ ինկած էր Իզմիրի Ազգ. վարժարաններու տեսչութիւնը. Տարակոյս չը կայ որ տեսչութեան այդ ողորմելի կացութիւնը զգալի կերպով կազդէ նաեւ դպրոցներու բարոյական մակարդակին վրայ և կը ցածցնէ զայն։ Ազացոյցներ պակաս չեն։ Տեսուչն իր գիրքը պահելու համար դիմած է ստորին միջոցներու. դասատուներ ու աշակերտներ չահած է որ իրեն իմացնեն ինչ չշուկ որ կանցնի իր չորս կողմը. Այս պարագան երեւան հանուած էր Տաղնոբառով «Աստնին գործեր»ու մէջ և մեր թղթակիցը կը հաստատէ զայն աւելի յատկանշող բառով մը... Իզմիրի վարժարաններու նախորդ տեսուչը այս պզտիկութեանց հետ միացուցած է նաեւ նիւթական corruptionներ որք աւելի կը շեշտեն իր բարոյական դիմագծութիւնը։

Մեր տեսուչներու կամ վարժարանի տնօրէններու մէջ եղական չէ այս դէմքը. շատեր կարելի է ցուցնել, նոյն իսկ այս պահուս, որ մինչեւ մէկ աստիճան այդ տեսակ վիճակի մը մէջ կը գտնուին կամ տնոր մանրանկարը կը ներկայացնեն։ Մեր բարքերուն խառնուած բարոյական երանգ մ'ալ աս է։ Երկու գլխաւոր պատճառներ կը մղեն մեր տեսուչները, դասատուները այս տեսակ զեղծումներու. 1. երբ պաշտօնեան կը վախնայ որ կորսնցնէ իր պաշտօնը կամ դիրքը. 2. երբ թաղականութեան, հոգաբարձութեան կամ Ուսումն. Խորհրդին մէջ պաշտպան մը կունենայ։ Առաջին պատճառը կը մղէ զինքը ստորնանալու, քծնելու ամէն անոնց որ իր վրայ կրնան իշխել. և՝ ճնշել, թշնամաբար վարուիլ ամէն անոնց դէմ որ միւսներն հարկը չեն մատուցաներ իրեն։ Երկրորդ պատճառը կը մղէ զինք ըլլալու խրոխտ, ամբարտաւան, յեցած այն խախուտ կռուանին վրայ որ պաշտպան կը կոչուի մեր մէջ։ Սակայն հոգեբանօրէն՝ այս երկու պատճառներն ալ հետեւութիւններ են մէկ բանի. Նկարագիր չգոյութեան։

Հանրային պաշտօններու գլուխ անցնող որ և է անհատ պէտք է պարտադրած ըլլայ. մենք պատրաստուած անցնող որ և է անհատ պէտք է պարտադրած ըլլայ. մենք պատրաստուած մարդ հարկ ունինք։ Որ և է անօրէն, ուսուցիչ, դասատիրակ— կրնաք ուրիշ հանրային պաշտօնեաներ ալ չարել— պէտք է ունենայ կորով մը, պաղարիւն կորով մը, բնաւ չայլայլելու համար, երբ հարկը ներկայանայ և ստիպէ զինքը՝ իր արժանապատուութիւնը պահելու համար մաքառիլ կամ հրաժարիլ։ Պէտք է գիտնայ թէ ինք պատրաստուած է պաշտօնին համար, ոչ թէ պաշտօնն իրեն համար։ Եւ որովհետեւ ամէն տեղ կը գտնուի պաշտօնեայ մը, ինք ալ ամէն տեղ պիտի գրաւէ իր դիրքը, եթէ հաւասք ունի իր վրայ։ Ցցուցէ՛ք մեզի դպրոցի պաշտօնեայ մը, մեծ կամ պզտիկ, որ իրմէ վեր գտնուողին արժանապատուութեան վիրաւորանք մը կրելէ յետոյ, անմիջապէս հրաժարի կամ հատուցում պահանջէ։ Կրնան գտնուիլ, բայց համբերելու է։ Գաղափարը դեռ է դէրէ։ Ստորադաս և վերադաս պաշտօնեաները իրարու հետ գործ չունին երբեմն պաշտօնի վերաբերեալ։ Ամէնքն ալ պատասխանատու են դոյ-պոկոնոբիեան։ Այս պէտք է ըլլայ իրենց բնաւորային ատաղը։ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆԸ չէ-զոք եղը չունի. մարդ կամ կը մեղանչէ անոր դէմ կամ ոչ։

* * *

Իզմիրի ազգ. վարժարանները նախորդ համբաւ մը ունեցած են։ Այդ համբաւը Մամուրեանի անուան ու հարաւին հետ սերտիւ կապուած է։ Փոխարէնի է որ մէկը ձեռնարկէր այդ վարժարանի պատմութիւնը գրելու, ինչպէս կրնէ Աղեքսանդր Երէցեանը Թիֆլիսի Ներսեսեան վարժարանին համար։ Պատմութիւն ըսելով չհասկնանք դէպքերու և անձերու յիշատակութիւն մը։ Պէտք է պարբերական շրջաններու բաժնել զայն, ճշդիւ չափել անոր մակարդակը, գիտնականօրէն վերլուծել (analyser) զայն և հոգեբանութիւնը պարզել։ Մեր հին դպրոցներէն շատերը, ինչպէս Շահնազարեանը, Խոսրովեանը, Ներսէսեանը, Մուրատ-Ռափայելեանը, Սկիւտարի Ճեմարանը, Իզմիրի Ս. Մեսրոպեանը և ուրիշներ ունեցած են իրենց enthousiaste շրջանները, որ ատեն միշտ զգացում արտադրած են. հաշէ-գաղափար։ Հոգեպաշտութիւնը (spiritualisme) իրենց ֆիզիոնոմիին մէջ ամենէն դուրս ցցուած գիծն է և բնազանցութիւնը իրենց մտային արտադրութեանց մէջ մեծագոյն տեղը կը գրաւէ։ Այդ թուականներէն յետոյ մեր դպրոցները կորսնցուցին իրենց բնորոշ նկարագիրը. մինակ Պերպերեանը ջանայ իր մէջ, աւելի իր անձին մէջ խտացնել հիներու այդ ոգը, միշտ կուռ ու անայլայլ։

Այս պահուս մեր գլխաւոր դպրոցները զուրկ որ և է յատկանշական գիմագծութենէ—ինչպէս իրենց վարիչները՝ հազուագիւտ բացառութեամբ—անցման շրջան մը կը բոլորեն արդի հայերէն լեզուին պէս։ Բայց այս բարիշրջումը հոգեպաշտութեան ու տեսլականութեան (idéalisme) եզերքէն կը մեկնի, կը դանդաղէ, կը ծփծփայ, տրամասական (dialectique) յեղեղուկ ալիքներու վրայ, ջանալով մօտենալ դրական պաշտութեան (positivisme)։ Գրականութիւնն ու բանասիրութիւնը (philologie) պատրաստեցին մեր նախորդ մէկ-երկու սերունդները. այսօր գիտութիւնը կուգայ ստանձնաբար մեծ տեղը գրաւելու մեր վարժարաններուն մէջ։ Հիմա, այս հիմնակէտերը (donnée) տրուած ըլլալով, պատճառին ու արդիւնքին բնախօսական հոգեբանութիւնը կրնաք ընել։

Ու այս պահուս երբ Իզմիրի Ազգ. վարժարաններու տեսչութիւնը Մկրտիչ էֆ. Սարքեանին կը յանձնուի, մենք կը խորհինք դէմքի մը վրայ որ անցման կապ մը կրնայ համարուիլ հիներուն ու նորերուն միջեւ։ Իր գաղափարային դաւանանքը շատ յայտնի չէ մեզի, բայց կը կարծենք որ աւելի դրական (positiviste) է և գերման մտքին հիացող։ Ազգեցիկ։ շեշտուած կորովով, քիչ մը բուռն, խորագէտ. աւասիկ նոր տեսչին յատկանշական դիմագծերը։ Այն վարչութեան՝ որուն պիտն է, բոլոր թելերը իր ափին մէջ կառնէ, մեր նախանութիւնը ճարտարօրէն կը լարէ. բայց բնախօսա հոգեբանական նեղութեանց չի մտներ։ Կը վարձատրէ ու կը պատժէ, բայց ունի տակաւ կողմեր զոր կարելի չիթէ...։ Գոնէ այսպէս իր Միաց. Ընկ. Ընդհ. Տեսուչը տասը տասանը հինգ տարի առաջ։ Այսօր տարակոյս չկայ, փոճառութիւնը աւելի raisonnable ըրած է զինք, կոտրելով իր քիչ մը բացարձակ ը։ Ու մենք կը հաւատանք որ Իզմիրի պէս զարգացած միջավայրի մը դպրոցները կրնան օգտուիլ այս նոր տեսչութենէն։ Գ. Ա.

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Ա.

Կրօնական նկատումներ մէկ կողմ. պզտիկ ուսումնասիրութիւն մըն է այս. անձնական դիտութեանց (observation) արդիւնք։ Հայ բողոքական եկեղեցին տարբեր դարաշրջան մը բացաւ մեր ընկերային բարեշրջման մէջ։ Հոս իր պատմականին (hystorique) վրայ չեմ ծանրանար։ Եւ արդէն մինակ պատմականին վրայ յեցած ուսումնասիրութիւն մը թերի է ու սխալ։ Պարզապէս կը ներկայացնեմ իրողութիւններ օրոնք եղած ըլլալ են կամ ընթացքին մէջ են։ Ատեն մը երբ նոր սկսած էր այս եկեղեցիի կազմութիւնը, բրնաւ ազգային հանդամանք չունէր այն. միսիոնարութիւն մը և նոր ազանդաւորներու (ինչպէս կանուանին կրօնական բացատրութեանց մէջ) սահմանափակ թիւ մը նշմարել կուտար իր գոյութիւնը։ Ժողովուրդը որ ամէն ատեն բնազանցական խնդիրներու նկատմամբ հոգիի և խորհրդածութեան ծարաւ մը ունի, խումբ խումբ Միսիոնարութեան եռեւէն գնաց։ Եթէ գործը իր բնական վիճակին մէջ մնար, թերեւս մի օր հիասթափուէին, կամ իրենցմէ եռեւ եկողները նուազ եռանդով յարէին նոր յարանուութեան։ Բայց այդպէս չեղաւ, ազգակիցներէ հալածուած խորհեցան իրենց մասնաւոր Խոին վրայ և ամրացուցին զայն։

Իր ԵՍը ունենալէ յետոյ երկար ատեն կղզիացած շրջան մը բոլորեց մեր Բողոքական եկեղեցին. աւելի միսիոնարական-կրօնական հաստատութիւն մըն էր այն, ուր հայ ժողովուրդը (բողոքական մասը) կը դիմէր իբր օթար. իբր հիւրընկալուած մը, մաղթասացած բնազանցական նորագիթի գաղափարներով, և աչքերը լեցուած երախտագէտ արտայայտութիւնով մը։ Միսիոնարի իւրաքանչիւր խօսքերը պատգամներ էին, ինչպէս եղած են բոլոր առաքեալներու խօսքերը ամէն ժամանակ, ու բարեմիտ հայ անհատը կ'աշխատէր ինքնիրեն կաղապար մը չինել, տալով տաղտկել իր կշռութիւնները, շուկայի սովրական կեանքին մէջ կրօնական երկիւղածութիւն մը հագնիլ. ամէն կերպով նմանելու համար այն տիպար-քրիստոնեային զոր ամէն կիրակի միսիոնարը կակնարկէր ժողովարանի բեմէն։

Այս հին շրջանին մէջ բողոքական եկեղեցին հայերու մէջ մասնաւոր դրոյմ մը չի կրեր։ Բայց իր Եօը օր օրի կը շեշտուի, իր գոյութեան տարիները կը խտանան՝ մոր բեմերու վրայէն, հրապարակագրութեան մէջէն, վարժարաններէն, հաւաքումներէն եղած ակնարկութիւններուն, նոյն իսկ շուկայի մէջ պատկից խանութպաններու և արհեստաւորներու մէջտեղ բարձրացած վէճերուն շնորհիւ՝ որ կռանի մը պէս կը ծեծեն ու կը խտացնեն կուռ երկաթը, Բողոքականի Եօը։

Այսպէս այդ հին շրջանին մէջ բողոքական եկեղեցին իր որոշ կրօնական գոյնը ստանալէ յետոյ, հետաքրքրութեան առարկայ ըլլալէ կը դադրի։ Անդամ մը այսպէս ինքնիրեն թողուած, բնականաբար այդ եկեղեցիին յարողները, ազատ արտաքին մաքառումներէ, սկսան իրենց ներսը նայիլ։

Այս ներքնահայեցութիւնը սխալեցուց զիրենք. զգացին որ իրենք օտար են, հիւրընկալուածներ են, ու ինչպէս ամէն բարերարեալ՝ իրենք ալ կորիզուելս մնացին Միսիոնարներուն առջեւ, որոնք ոչ միայն կրօնի քարոզիչներ այլ բարերարներ էին։

Նոր սերունդը որ յաջորդեց հինին, աւելի համարձակ եղաւ։ Բայց այդ համարձակութիւնն ստանալու համար զինքը շրջապատող բոլոր պարագաները նպաստաւոր գտաւ։ Նախ, Բողոքական եկեղեցին ազատ և ժողովրդական է. հոն եկեղեցիի ամէն անդամ իր ձայնն ունի, կրնայ իր ուսուցիչներուն—միսիոնար, պատուելի—հետ վիճիլ և ազատօրէն իր կարծիքը յայտնել Ս. գրքի այլ և այլ բացատրութեանց մասին։ Կրօնական կարծիքներու մէջ տեսած այս ազատութիւնը քաջալերեց զինքը։ Քիչ ատենէն ընդունակութիւն ցցուց և կրօնական ատիճաններ առաւ ընդարձակ սահմանի մը վրայ։ Ֆ.

ԵՐԵՔ ԱՄԻՍ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Մայրս կարծես դիս նեղութիւններու համար աշխարհը բերած է, ուր որ կերթամ ճակատագիրը դիս կը հալածէ։ Գլխէս անցած մէկ դէպք մ'ալ պիտի պատմեմ ձեզ. կազաչեմ շատ չպիտի խնդաք վրս, ինչպէս խնդացիք կարդալով երկուշաբթի օրուան մէկ գրութիւնս, հակառակ պարագային պիտի մաղթեմ որ դուք ալ զազուներու[1]) մէջ իյնաք և հասկնաք թէ ինչ դժուար բանէ լիզու չհասկնալ կամ չհասկցողներուն քով ծառայել։ Կուզէք նէ հերիք «երեք ամիս ի Պուլկարիայոմէ» մեր գյուխները ուռեցնես ըսէք, ես անանկ կնդծաւորութիւն եւ այլն չեմ գիտեր, ինծի հետ խօսողը փոքրս խօսելու է։ Բարեկամներս լաւ գիտեն. բնաւորութեամբ ամչկոտ եմ և մէկուն բան ըսած միջոցիս կը կարմրիմ. բայց երբ որ զրիչ ձեռք առնեմ ու գրեմ, աչ ու ձախ չեմ նայիր, սրտիս բղխածը և միտքս եկածը միամտօրէն թուղթին կը յանձնեմ։

Ինչպէս սովոր են ըսել մեր ջերմեռանդ հայրերը, «վասն մեղաց մերոց» Ռուսճուքցի յարգելի անձ մը փողկապի գործարան մը դրաւ մեզի։ Երանի՜ թէ չէր դրեր. այդ հաստատութեան տէրերն մին գերմանացի և միւսը հրեայ էին, սակայն այնպէսի հրեաներէն չհասկնաք, լեհ-հրեաներ՝ որք մեծ մասով աւստրերէն կը խօսին։ Տէ՛ր Աստուած, ո՞ր մէկին միտքս հասկցնեմ, անվերջանալի ցտրով ականջս կը լեցնէին. ես գանձ կրսեմ անոնք տանձ կը հասկնան։ Վերջապէս որոշեցինք Ադամին լեզուն ձեռք առնել, քանի որ մէջերնին ֆրանսերէն հասկցող մ'իսկ չկար։ Հա, մոռցայ ապրի այն բարի պուլկար աղջիկը, որ քիչ մը տաճկերէն գիտնալուն համար երբեմն թարգմանի պաշտօն կը կատարէր։

Լսեր եմ որ կրսեն. «Նաչարը կուտէ բանջարը, այդ առածը ճիշտ իմ վրայ հաստատուեցաւ։ Ի՞նչ ընելու է եղբա՛յր, ագաւօտուն ելածիս պէս կրսկսէի գործարանը աւելի. մի՛ զարմանաք ամէն ինչ մարդուս համար է, երնել կայ, իշնել կայ, բաւական է որ մենք քիչ մը սրտոտ ըլլանք ու տականք մեզ պաշարող դառնութիւններուն։ Երկար չընենք, Հրեայ գործարանատէրը հրաւիրեց մեզի ֆապրիգային սենեակներէն մէկուն մէջ պառկիլ՝ չդժկամակեցայ, կարծելով թէ մարդը մեզի բացառիկ պատիւ մը կընէ։ Առաջին գիշերն էր, գերմաներէն քերականութիւն մ'առած (ասոր ալ փափաք տուինք) և անկողնիս քովիկը նստած գոց կընէի։ Ցանկարծ քունը կոխեց աչքերուս վրայ. լամբարին պատրոյգը վար իջեցնելով փիրմակիս տակ երկնցայ։ Հազիւ մէկ քանի վարկեան անցած էր եւ պիտի հանգստանայի, առ քեզի զուռնդ մէջ մկներ. ան հոն կը վազէ, միւսը հոն կը վազէ. ոդորմած ես Տէր, պիտի ըսէք մեծ հայրս. ցատկեցի տեղէս, լոյսը վեր առի ու բոլորը անհետացած էին։ Կարգալուն ծայր նորէն բռնեցինք և մինչեւ առաւօտ չկըցայ քնանալ։ Հետեւեալ օրը գործերս կարգի դրի, փողկապները տուփերուն մէջ չարեցի, թղթատան յանձնեցի և իրիկունը մնաք բարով ըսելով մեկնեցայ։ Շատ ադէկ, աշխատութիւն, աշխատութիւն կըսեն, այդ բարի, բայց աս մուկը որտեղս դրուած էր։ Այդ օրէն ի վեր երեք ամիս անցած է, իսկ ես դիտեմ թէ ասոնք ամբողջը այսօր կը պատահին։

Զաւեշտի շղթան թողելով մէկդի, անցնինք Պուլկարներու կացութենին նկարագրութեան։ Ուշացաւ, պէտք չունի պիտի ըսէք, բայց անոր մէջ այնպիսի յուզիչ և խորհրդաւոր պարագաներ կան, որ կարժէ իմանալ եւ օրինակ առնել արեւմտեան երկիրներու մէջ տարին մէկ անդամ կատարուող այդ սիրուն երեկոյթէն։

Տարիին վերջին իրիկունն է. արհեստաւոր դասակարգը կաճապարէ կանուխկէ մը խանութը գոցելով սրճարան կամ տուն վազելու։ Պուլկար տիկինը կրակարանին վրայ կը խորովէ նոր կտրուած խոզի ձագ մը, զոր իր զաւակները և ամուսինը զործէ վերազարձած առաջին պիտի ուտեն ախորժանօք։ Դուրսը, փողոցին մէջ մեծ իրարանցում մը կը տիրէ, վաճառականի խանութները սովորականէն աւելի յաճախորդներով լի են, կազերու ժգոյն լուսին տակ զուարթ և խնդամոլիկ զոյգեր թեւ թեւի մտած կը պտտին։ Այս երջանիկ ժամերը սակայն երբէք չեն ազդեր պանդուխտ գաղթականին վրայ, որ իր հեռաւոր զաւակներն ու կինը կը մտածէ։ Մարդոց աշխարհ վայելելու այս անհաւասարութեան առջեւ, ախ, որչափ կը բարկանամ. չէք գիտեր, անիծեալ ըլլան այն տնտեսագէտները որ գթութենէ դատ ուրիշ դարման մը չեն ցցուներ մարդկութիւնը մաշեցնող այս հիւանդութեան։

Ժամը 8 ին (Ը. Ե.) սեղանը կը պատրաստուի, տան մեծ հայրը կուգայ բազմիլ իր մարդիկներով անոր շուրջը։ Խօսք կ'առնէ ու կրսկսի բացատրել կեանքի ճշմարիտ ճամբան, կը յիշեցնէ իր մանկութիւնը, հայրը, մայրը, պապը, հանին և բոլոր նախահայրերը, կը խրատէ անոնց ընթացքէն չշեղիլ կանգուն պահելու համար իրենց ազնիւ գերդաստանը։ Կ'օրհնէ այգիները, մշակները, արտերը ու ամէն անոնք որ օգնած են իրեն ընտանիք մը անուցանելու։ Տան պզտիկները կարգով կը համբուրէ ու անոնցմէ ամենէն փոքրը զրկելով կը կայնեցնէ ճաշի սեղանին կեդրոնը, սրուն բոլորտիքը Պուլկարիոյ անապակ գինիին բիւրեղեայ գաւաթները կը ցոլան վառող ճրագին լոյսովը։ Մեծ հայրը կը լեցուցնէ զզտիկ գաւաթը, ու կ'երկնցնէ թոռնիկին որ այս առթիւ իր հօրմէն կամ մօրմէն գաղտնապէս սորված կարճ ոտանաւոր մը, բանախօսութիւն մը կ'ընէ։ Ներկաները կը ծափահարեն, իսկ տուն հօր ուրախութիւնը անսահման է այս վարկենին, երկու ձեռքով կը քաշէ անոր գլուխը, ճակատը կը համբուրէ և անոր վրայ կը գետեղէ նոր դնած գլխարկ մը։ Մօր գուրգուրացող սիրտն ալ լիուն դ ելած է, կուզէ սեղմել սրտի հատորը կուրծքին վրայ, բայց կ'ամչնայ պարնտատէն և կեսրոջմէն, ուստի կամացուկ մը տեղէն ելնելով սրդին մէկդի կ'առնէ, կը շոյէ, կը համբուրէ անոր երեսները և ինք ալ իր կարգին իրրեւ նուէր կը հագուեցնէ թաւշակերտ զգեստ մը ձեւով և գոյնով նման ազգային տարազին։

«Մանուկները մեծ մարդիկներ են» նշանաւոր խօսքը լաւ ըմբռնած է Պուլկար ժողովուրդը, այդ գիշերը զանոնք խնդացնելու, զուարճացնելու առիթ չեն փախցներ, արճարաններու սեղաններուն առջեւ մինչեւ առաւօտ ստակով թուղթ կը խաղան իրենց զաւակներու բաղդին համար։

Վ. Ն. ԱՐԾՐՈՒՆԻ

[1]) Խօսք չհասկցող.

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ Մ. Քըրզըն հետեւեալ տեղեկութիւնները տուաւ. «Սկզբնական գաւառակին պահնորդներուն վիճակը չատ տգնապալից էր և ասոր համար ուրոպական երեք կամ չորս մարտանաւեր այդ գաւառակին եզերքը դացին։ Անգլիայի ծովակալը իր պաշտօնակիցներուն հետ համաձայն պիտի գործէ, օգնելու համար, եթէ հարկ ըլլայ, 3000 մահմետականներուն, կամ կացութեան պատճառուն համեմատ։ Ձիրդ է որ Վասսոս տեղապետ պաշտօնեայ մը դրկած է Բանոտանս պաշարուած մահմէտականները ազատ արձակել տալու համար։» Մ. Քըրզըն հարցեց թէ Թուրք նաւ մը մասնակցած ըլլայ Հալեպայի ապստամբ բանակին օրմբակոծութեան։ Հրաւիրեց Խորհրդարանը հաւատք չընծայել կրետական կամ յունական ծագում ունեցող տգնապեցուցիչ լուրերուն։ Թանի Վիեննայի թղթակիցը Զէթինէէն լուրեր կուտայ ըսելով թէ մինչեւ հիմա սև է զինուորական շարժում եղած չէ ալպանիական սահմանագլխին վրայ. Նիքոլա իշխան խոհեմութեան համար թէեւ քանի մը միջոցներ ձեռք առած է, բայց չէ ըրած բան մը որ Գարասաղի կողմէ ոտնձգութիւններ մեկնուին։

Կապոյտ Տետրակը

Բրիտանական Խորհրդարանին անդամներուն բաշխուեցաւ յիշատակագրերու հաւաքածոյ մը Կրէտէի նկատմամբ։ Դիւանագիտական նամակներ են, որոնք փոխանակուած են կ. Պոլսոյ անգլիական դեսպանին և Կրէտէի բրիտանական հիւպատոս Մ. Պիլիոթիի, ինչպէս նաև անգլիացի և օսմանցի քանի մը գիւանագէտներու մէջտեղ։ Տետրակը կը բովանդակէ 1895 փետր. 24էն մինչեւ 1896 սեպտ. 5 միջոցը։

Յունաստան և Պէրլին-ները

Աթէնքէն կիմացնեն մարտ 3 թուով. Այսօր նախարարական ժողով մը պիտի գումարուի։ Թայմս կիմանայ թէ Յունաստանի պատասխանը ժխտական պիտի ըլլայ։ Պէրլինի եւ Վիեննայի մէջ եւս կարծիք կայ թէ Յունաստան պիտի մերժէ համակիրպիլ պետութիւններու բաղձանքին։ Պէրլինէն կը ծանուցանեն թէ Յունաստանի համար որոշուած զսպողական միջոցներէն առաջինը պիտի ըլլայ պաշարումը։ Ծովակալներու պիտի յանձնուի որոշում տալ թէ պաշարումը Պիրէոսի վրա՞յ պէտք է միայն տարածուի, թէ ուրիշ ծովեզերքներու վրայ ևս։ Նպատակ ունին նաեւ հելլենական նաւերը բռնադատելու որ քաշուին և գերի բռնել փոխադրանաւերը։ Հաւանական է որ եւրոպայի զինուորներ գործեն Կրետէ կղզիին մէջ։

Կաղէի՞ թը Ֆոլոնէը կացութիւնը քննելով կը գրէ. «աշք դոցել կըլլայ, եթէ չի տեսնենք որ պետութիւններու կամքին դէմ գործադրութիւնը հետզհետէ կը դժուարանայ։ Գերմանիա յաճախ նախաձեռնութիւն ունեցաւ պետութիւնները կամոզել միասին գործելու։ Գերմանիա այս գործը ստանձնեց իրեւ անշահախնդիր պետութիւն մը, որուն միակ նպատակն է խաղաղութիւնը պահպանել։ Գերմանիոյ համար փոյթ չէ թէ Կրէտէի գործերն այս ինչ կամ այն ինչ գոյնը կառնեն։

Գերմանիոյ կայսրութիւնը առաջին պահուն այս գործերուն չի խառնուեցաւ, այնչափ միայն կը խառնուի, որչափ ատեն որ պետութիւններուն կամքը գործադրել պէտք է խաղաղութիւնը պահպանելու համար։ Թէրճէմանը Հաքէգամ հիլէն կառավարութեան տրուած ծանուցագրին վրայ խօսելով կ'ըսէ. «Պէտք չունինք զրուցելու։ Գանելու համար ա՛յն պատասխանը՝ զոր հելլէն կառավարութիւնը պիտի տայ այս ծանուցագրին։ Որովհետեւ պետութիւնները անմիջապէս պիտի գործադրեն իրենց որոշումները, յայտնի է որ Յունաստան պիտի հպատակի։ Որովհետեւ ոչ մէկ պետութիւն կրնայ պիտադրել վեց պետութիւններուն միանգամայն։ Կարելի չէ ենթադրել թէ յունական կառավարութիւնը կոուիլ ձեռնարկէ։ Եթէ Հելլէնները պիտադրութիւն փորձեն, իրենց կորուստը պիտի պատճառեն, ընկղմել տալով ծովուն խորը ա՛յն քանի մը նաւերը, որոնց վրայ կը յսիորտան։ Աթէնքի պետութիւններու ներկայացուցիչները հելլէն կառավարութեան զանգատեցան աթենական մամուլին կծու լեզուին վրայ և կը պատանան յարաբերութիւնները խզել։ Կառավարութիւնը պատասխանեց թէ չի կրնար օրագրողներու գրիչը բռնել։ Դէպպատ Սմալինիզ, նախորդ յոյն պատերազմական նախարարը, յայտարարեց թէ հրաժարած է, որովհետեւ Կրետէի մէջ յոյն զօրքերը չացնելու համար իր ըրած առաջարկը մերժուեցաւ։

ԻՏԱԼԻԱ

Պապը իր գահակալութեան 19դ տարեդարձին առթիւ կարդինալներուն շնորհաւորութիւնները և յորդորանքներն ընդունեց։ Տասնըչորս կարդինալներ ներկայ էին։ Պապը առողջ էր։ Ամուր և թրմռուն ձայնով մը պատասխանեց Օրէլիա կարդինալին քանի մը խօսքերուն։ Իր ճառին մեծ մասը Ֆրանսայի նուիրուած էր։ Ցիշեց միութեան և ներդաշնակութեան խրատները՝ զոր տուաւ երբեմն Ֆրանսայի կաթոլիկներուն, և աւելցուց թէ անգամ մը ևս ստիպուած էր հաստատելու թէ երկրին օրինական և սահմանադրական վիճակը կաթոլիկներուն համար լաւագոյն դեռին է։ «Մեր խորհուրդն, ըսաւ, քաղաքական ամէն նկատողութիւններէ տարբեր կերպով վեր կը բարձրանայ. մէկ նպատակ ունինք միայն. պահպանել կրօնական շահերը։ Նոտ բարի կամքեր մինչեւ հիմա օժանդակեցին մեր բաղձանքներուն, բայց եթէ ամէն մարդ կրցածին չափ ուզէր մեր դիտաւորութիւններուն պատասխանել, թէ՞նչ բարիք չպիտի ծագէր Ֆրանսայի և Եկեղեցիին համար։» Կարդինալներու ընդունելութեան ներկայ եղող անձեր կը հաստատեն թէ Պապը չատ նշանակալից կերպով շեշտեց իր ճառին այն մասն՝ ուր կըսէ թէ Ֆրանսայի կաթոլիկներուն տուած խորհուրդները քաղաքական ձգտումներէ և կուսակցական շահերէ վեր են։ Լէոն ԺԳ. այսպէս ուզեց հասկցնել թէ Ֆրանսայի գործերուն մէջ պէտք չէ անձնական բաղաքականութիւն մը վերագրել Վրեն։ Զուզեր որ խօսուի «Պապի կուսակից» անձերու վրայ։ Պապը ուզած էր նախ և առաջ մասնաւորապէս այս նիւթին նուիրուած նամակ մը գրել, բայց յետոյ նախամեծար համարեց ընդունելութիւնէն օգուտ քաղել իր խօսքին աւելի ազդեցութիւն տալու համար։

—Նէրաձձինի հաղարապետ անցեալ չորեքշաբթի օր Շօա մեկնեցաւ ուրիշ հինգ պատուիրակներու հետ, ճշդելու համար Էրիթրէի սահմանագլուխը։ Գերիներուն փրկանք որոշուած է վերջնականապէս ութ միլիոն, որ թալէրով պիտի վճարուի։ Նէրաձձինի Զէյլա եկնելով կը յուսայ ապրիլ 20-25ին Ատիս-Ապապա հասնիլ։

ՍՊԱՆԻԱ

Սպանիոյ խորհրդարանին մէջ արտաքին գործերու խորհրդական Մ. Քըրզըն ըսաւ թէ անգլիական կառավարութիւնը հաղորդակցութեան մտած չէ ոչ Միացեալ Նահանգներուն և ոչ ուրիշներու հետ Ֆուպայի կացութեան մասին, և թէ չգիտեր որ քանի մը կառավարութիւններ դիտաւորութիւն ունեցած ըլլան իրենց բարեկամութիւնը գործածելու միւս մեծ պետութիւններուն քով, Ֆուպայի անկախութիւնը ձեռք ձգելու համար։

—Բոլավիէա զօրավարին պաշտօնական հեռագրէն կիմացուի թէ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ տեղի կունենան Մանիլայի մէջ, մանաւանդ ապստամբներու կարծեցեալ գնդապետ Մառիի ձերբակալումը։ Մատրիտի մէջ չատ գէշ տպաւորութիւն ըրած է Հէրոլդի տուած լուրը, թէ Քավիթէի դէմ մղուած զինուորական գործողութիւնը հաւանականաբար պիտի տեւէ ամրողջ մարտ ամսուն, վասն զի բերդը ամէն կողմէ պաշարուած է, և հարկ է նուաճուած ամէն կէտերուն վրայ պահնորդներ թողուլ։ Թերթը կը կարծէ որ խոհեմութիւն է 20 նոր գումարտակ զրկել Բոլէվիէա զօրավարին։

ԱՆԳԼԻԱ

Խորհրդարանին մէջ Սըր Զարլզ Տիլք հարցուց մ'ուղղեց կառավարութեան՝ Քորէայի մէջ Ռուսիոյ բռնած կացութեան և ռուս-ճարոնական դաշնադրութեան վրայ։ Մ. Քըրզըն պատասխանեց. Ճիշտ է թէ ռուս սպաներ քանի մը ճարոնական գունդեր կը մարզեն Սեուլի մէջ, և այս բանը հակառակ չէ 1886 ին Զարին կառավարութեան տրուած հաւատալիքներուն, որոնցմով պէտք էր ապահովել քորէական երկրին ամբողջութիւնը։ Գալով ռուս-ճարոնական դաշնադրութեան, անգլիական կառավարութիւնը Ս. Բեդբսպուրկի պաշտօնական օրագրին մէջ կարդաց զայն։ Այդ բնագրէն չի հետեւիր թէ Ռուսիա և Ճարոն համաձայնած ըլլան Քորէայէն մերժելու ուրիշ օտար զինուորներ, այլ սա՛ միայն թէ երկու պետութիւնները կը համաձայնին թերակղզիին մէջ ուրիշ զօրք չի պահել դեսպաններուն պաշտպանութեան համար որոշուած զօրքերէն զատ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պերլինի արքայական դղեակին ճերմակ սրահին մէջ անցեալ ուրբաթ գիշեր պարահանդէս մը տրուեցաւ, որ վերջին ծայր փայլուն էր։ Գերմանական թերթերը անոր խանդավառնկարագրութիւնը կ'ըսեն։ 400 է աւելի հրաւիրագրեր զրկուած էին։ Բոլոր տիկինները կը կրէին կայսրութեան ժամանակին արդուզարդեր. ձիաւորները հրաման ընդունած էին 1797 ի համազգեստը հագնելու։ Մանկաւիրները և բոլոր ծառաները 1797 ի տարազը կը կրէին մազերու երկարն հիւսքերով։ Համազգեստ կրողներուն մէջ մանաւանդ աչքի կը դարձնէին Կարմիր Պոսնիացիները և հիւսարները վարդի մորթով։ Նոյն ինքն կայսրուհին հին ժամանակի չքեղափայլ տարազ մը կը կրէր Ցանկած լուսնցաւ շեմբերներու շառաչիւն մը և սրինգներու սուլում մը։ Կայսրը թիկնազգեստ զօրքերուն Ս. վաշտին տարազով սրահը կը մտնէր, պատուակալ գունդի մը գլուխ անցած. գունդը կանգ առաւ դահին առջեւ. կայսրը 1797 ի ձեւով զինուորական բարեւ տուաւ, յետոյ կայսրուհին աչքէ անցուց գունդը։ Կայսեր բոլոր թիկնապահները գունդին մէջ էին։ Դարձեալ նոյն հանդէսով կայսրը մեկնեցաւ։ Եւ երբ վերջը ներս մտաւ, կայսրուհին շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն։ Կայսեր մայրը, Հանրիխլոնը (1793 ի 36դ գունդին համազգեստով), կայսերազուն երեք իշխանները ներկայ էին հանդէսին։ Յետոյ զանազան պարեր խաղացին։

—Բիլի համալսարանին ուսանողները ջահադանցութեամբ խմբոր մը կազմեցին, իրենց դասախօսներէն վիրաբոյժ Լամբրի արձանին ամուսնութեան պատիւ մը ընելու համար։

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ԵՎ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Երեքշաբթի օր Դէր Եղին երրորդ հանդէսը նախընթացներուն չափ փայլուն եղաւ։ Կառքերը և նկարէն տարազները պահած էին բոլոր իրենց թարմութիւնը, թէեւ արդէն երկու օր գործածուած էին։ Արեւը, որ առաւօտն ծածկուած էր խանձրախիտ ամպերով, կարծես պարապեր Մ. Զիտլերի նշանին կը սպասէր երեւնալու համար, և ժամը տասնրմէկը քառորդ անցած (Ն. Տ.), մինչդեռ աւանդական թնդանօթի հարուածով մը թափորը Շանզ Էլիզէի ծառուղիին մէջ կը մտնէր, լուսաշողող կը փայլեր հորիզոնին վրայ։ Ահագին բազմութեան մը մէջէն Քոնքորտի հրապարակէն անցնելէ վերջ, թափորը կերկարեր Ռուսական փողոցէն բազմագոյն հրթիռներու ամպի մը մէջ։ Մասնաւոր հիւրանոցներու բոլոր պատուհանները դրուագուած էին թարմ ու չքեղ արդուզարդեր կրող տիկիններէ։ Տանիքներուն վրայ անգամ ահագին էր հետաքրքիրներու խուժանը։ Դիմակաւորները ամեն տեղ կը մտնեն, նոյն իսկ գինետուները կերթան զմաբար ըմպելիներ խմելու, որովհետեւ բազմութիւնէն հեղձամղձուկ կը լլլլլին։

ՇԵՏԱԳԻՐ

Ս. ԲԼԹԲՍԳՈՒՐԿ, 5 Մարտ. — Օտար սակարաններու մէջ Ռուսիոյ փոխառութեան համար եղած գրոյցը պաշտօնապէս կը հերքուի։

ՄԱՏՐԻՏ, 5 Մարտ. — Տոն Քարլոսեան հրոսակներ ձերբակալուեցան Վալէնսի մէջ։

ԲՍԲԻԶ, 4 Մարտ. — Բարիզի և Լոնտոնի մէջ հաղորդակցութիւնները ընդհատուած էին մինչ մրրիկին պատճառաւ։

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Մարտ. — Հաղորդակցութիւնները վերահաստատուեցան Բարիզի հետ։

ՎԱՇԻՆԿԹԸՆ, 5 Մարտ. — Մաք Քինլիի պատգամագիր, պիտի խօսի քաղաքականութեան վրայ, յայտարարելով թէ կառավարութիւնը որոշած է ազատ մնալ ամէն արտաքին յանձնառութիւններէ ոչ միջամտութեան քաղաքականութեան մը համեմատ։

Համաժողովը հրաւիրուած է մարտ 15ի համար։

ԲՍԲԻԶ, 4 Մարտ. — Ծովային նախարարը հրաման տուաւ Թուլոնի ծովային կուսակալին, որպէս զի Ա.Ֆրաբլ Պոթէն Նէքբէ-ն, և Պ-ֆ-ֆ զրահաւորները պատրաստ ըլլան կրետէ մեկնելու առաջին նշանին վրայ։

ՀՌՈՄ, 4 Մարտ. — Խորհրդարանը պաշտօնապէս լուծուեցաւ, ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան մարտ 21ին։

ՀԱՆԵՍ, 4 Մարտ. — Օտար նաւատորմիներու ծովակալները նմանօրինակ բռնութիւնով հետապրեցին իրենց անձնական կառավարութեան, հաշիւ տալու համար Կրետէի մէջ եղած զինուորական գործողութիւններուն և երէկ պատահած միջադէպներուն վրայ։ Կուսելցնեն թէ միշտ կը գործեն տեսութեան միութեամբ և ամենամեծ անկողմնակալութեամբ պատերազմողներուն նկատմամբ։

ՍՈՖԻԱ, 4 Մարտ. — Ալէքսանտր թագաւոր Պիկրատ մեկնեցաւ։ Մինչեւ սահմանագլուխ տարուեցաւ մեծ արարողութեամբ, ինչպէս եղած էր իր գալուն առթիւ։

ՀՌՈՄ, 4 Մարտ. — Լէոն ԺԳ. մեծ հանդէսով տօնեց իր ծնունդին տարեդարձը և այս առթիւ ընդունեց օտար հաւատացեալներու բազմաթիւ պատուիրակութիւններ։

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍԻ» (68)

ՍԱՌՈՅՑԻ ԱՆԱՊԱՏԸ

ԺԻԼ ՎԷՐՆ

Երկինքը՝ ահագին բարձրութեան մը մէջ մութերի գոյն մը կը հագնէր. մրրկի ատենուան մթութիւնը, որուն պատճառը չէր կրցած հասկնալ Տոքթորը, յայտնապէս առաջ կուգար մութերի սիներէն և յուրանոներէն, որոնք անթափանց վարագոյրի մը պէս պարուսած էին արեւուն առջեւ։ Ցետոյ այն ատեն նմանօրինակ իրողութիւն մը որ 1812ին պատահեցաւ Պարպատ կրդեղին մէջ՝ որ կէս օրին մթնցաւ խորին խաւարի մէջ, Սէն-Վէնսան կղզիին հրաբխանէն արտաբերուած մոխիրներու կոյտէն։

Այս հրացայտ ահագին քարաժայռը՝ որ բուսած էր Ովկիանոսին մէջ, հազար ոտքի բարձրութիւն ունէր, գրեթէ Հէքլայի բարձրութիւնը։

Իր գագաթէն մինչեւ խարիսխը քաշուած գիծը հորիզոնին հետ գրեթէ տասնմէկ աստիճան անկիւն մը կը ձեւացնէր։

Կարծես թէ կամաց կամաց ալիքներուն ծոցէն կը վերանար, որչափ որ մակոյկը իրեն կը մօտենար։ Բուսականութեան ոչ է նշան չէր ցուցներ։ Նոյն իսկ եղերք չունէր, և իր կողերը կէս ուղղորդ կինային ծոցին մէջ։

«Կրնա՞նք ցամաք ելնել, ըսաւ Տոքթորը։

—Հովը մեզ կը տանի, պատասխանեց Ալթամոն։

—Բայց եղերքի ծայր մը չեմ տեսներ՝ որուն վրայ կարենանք ցամաք ելնել։

—Հեռուէն այսպէս կերեւի, պատասխանեց Ճոնսըն. բայց պիտի կրնանք գրտնել տեղ մը մեր մակոյկը քնակեցնելու համար. պէտք եղածը ա՛յդ է միայն։

—Հապաղ ուրեմն, պատասխանեց Ֆրոպոնին տխուր դէմքով։

Տոքթորը այլ ևս աչք չունէր այս տարօրինակ ցամաքին համար՝ որ իր առջեւ կը տնկուէր։ Այդ՝ հոգ էր բեւեռին ցամաքը, բայց ոչ թէ դայն գտնող մարդը։

Ժայռերէն հինգ հարիւր քայլ հեռու, ծովը կը դեռաբ ստորերկրեայ կրակներուն ազդեցութեան տակ։ Անոր շրջապատած կղզին կրնար ունենալ 8–10 մղոն շրջապատ, ոչ տակից աւելի, և հաշիւով մը կը գտնէր բեւեռին չատ մօտիկ, եթէ նոյն իսկ՝ աշխարհի առանցքը ճշդիւ անկից չէր անցներ։

Կղզիին մօտերը նաւարկուները փոքրիկ խինձ մը դիտեցին, որ բաւական էր իրենց մակոյկին հանգրուան տալու. իսկոյն այն կողմը ուղղուեցան, վախնալով որ նաւապետին մարմինը ծովեզերք նետուած պիտի տեսնեն մրրկէն։

Սակայն դժուար կերեւեր որ դիակ մը կարենար հանդչիլ հոն. եղերք չկար, և ծովը կը ծփար արձաթաթ ափափանոներու վրայ, թանձրախիտ մոխիր մը՝ ամէն մարդկային քայլէ կոյս՝ անոնց մակերեսը կը ծածկէր կոհակներու սահմանէն անդին։

Վերջապէս մակոյկը սպրդեցաւ նեղ ծակէ մը՝ ջուրին երեսը ցցուած երկու խարակներու մէջ, և հոն կատարելապէս ապաստան գտաւ ալիքներուն ուժգին բախումին դէմ։

Այն ատեն Տոքթորի կեղերձական կազդանձումները կրկնապատկուեցան. եղկելի կենդանին նաւապետը կը կանչէր իր յուզուած լեզուով. կը պահանջէր զայն այս անոզորմ ծովէն, այս անարձագանգ քարաժայռերէն։ Ի զուր կը կոչկոչէր. և Տոքթորը ձեռքով կը փայփայէր, կը չոր էր զինքը, բայց չէր կրնար հանդարտեցնել զայն, երբ հաւատարիմ շունը, որպէս թէ ուզէր իր տիրոջ պակասը լեցնել, սքանչելի ոստումով մը առաջին անգամ նետուեցաւ ժայռերուն վրայ, մոխիրներու փոշիի մը մէջէն՝ որ ամպի պէս թռաւ իր շուրջը։

«Տը՛ք, հոս, Տը՛ք,» ըսաւ Տոքթորը։

Բայց Տըք անոր մտիկ չըրաւ և անհետացաւ եղաւ։ Այն ատեն ձեռնարկեցին նաւէն դուրս ելնել. Ֆրոպոնին և իր երեք ընկերները ցամաք ելան, և մակոյկը ամուր կերպով կապուեցաւ։

Ալթամոն տրամադիր էր մագրել բարեբաղդ ահագին կոյտ մը վեր, երբ Տրքի հաղիւներները թնդացին քիչ մը հեռուն անսովոր կերպով մը, որ ոչ թէ բարկութիւն այլ վիշտ կը բացատրէին։

«Մտիկ ըրէք, ըսաւ Տոքթորը։

—Արդեօք անասունի մը հե՞ծը երեւան հանեց, ըսաւ նաւազներու պետը։

—Ո՛չ, ո՛չ, պատասխանեց Տոքթորը սարսռալով, ողբ է, տրտունջ է. արցունքնե՞ր են. Հաթրասի մարմինը հո՞ն է։»

Այս խօսքերուն վրայ, չորս մարդիկը ցատկեցին Տրքի հետքերուն կողմը, մոխիրներու մէջէն՝ որ կը կուրցնէին զանոնք. քիթի՞ մը խորը հասան, տասը ոտք մէջտեղի մը մէջ՝ որուն վրայ ալիքները կուգային մեռնիլ անդադարար։

Հոն Տրքը կը հաղէր դիակի մը մօտ՝ որ փաթթուած էր Անգլիոյ դրօշին մէջ։

«Հաթրա՞ս, Հաթրա՞ս,» գոչեց Տոքթորը, գահավէժ իյնալով իր բարեկամին մարմնին վրայ։

Բայց խոկոյն աննկարագրելի բացագանչութիւն մը արձակեց։

Այս արիւնոտ մարմինը, որ ըստ երեւութին անկենդան էր, կը բարձրէր անոր ձեռքին տակ։

«Ո՞ղջ, ո՞ղջ, գոչեց։

—Այո՛, ըսաւ տկար ձայն մը, ո՞ղջ՝ բեւեռի ցամաքին վրայ, ուր դիս նետեց փոթորիկը, ո՞ղջ՝ Թագո-հելն կղզիին վրայ։

—Կեցցէ՛ Անգլիա, գոչեցին հինգ մարդիկը միաձայն բերանով։

—Եւ Ամերիկա՛, յարեց Տոքթորը, կարկառելով մէկ ձեռքը Հաթրասին, միւսը Ալթամոնին։

Տրք եւս կեցցէ կը պոռար իր ձեւովը, որ անոնց ձեւին չափ արժէք ունէր։

ԴԼՈՒԽ ԻԴ.

ԲԵԼԵՌԱՑԻՆ ՏԻԵԶԵՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Հարկ չկայ ըսել թէ սեղանի նստելու համար, գետինը կը նստէին։

«Բայց, կ'ըսէր Ֆրոպոնիքը. ո՞վ չէր տար աշխարհի բոլոր սեղանները և բոլոր սեղանատունները բեւեռային լայնութեան ութսունրհինգ աստիճանին, յիսունրիրը վայրկեանին և քառասունը հինգ երկվայրկեանին վրայ ճաշելու փոխարէն»։

Արդարեւ իրաքանչիւրին խորհուրդները ներկայ կացութեան վրայ կերթային. միայն նշաւակ եղած էին հիւսիսային բեւեռին այս գերակշիռ գաղափարին։ Անոր հասնելու համար խիզախուած վտանգները, անկէց վերադառնալու համար յարմարելիք արկածները կը մտցուէին այս անհնարին թացողութեան մէջ։ Ինչ որ ոչ հիները ոչ նորերը, ինչ որ ոչ Եւրոպացիները, ոչ Ամերիկացիները, ոչ Ասիացիները չէին կրցած բնել մինչեւ ցարդ, հիմա կատարուած էր։

(Շարունակելի)

ՄԱՏՐԻՏ. 4 Մարտ. — Բուլգարիայի պատերազմին առթիվ ծախքը բարձրացած է 384 միլիոն Բէղէթայի։ Կառավարութիւնը զօրքերու և նաւերու յաւելում մը կը պահանջէ։

ԼՈՆՏՈՆ 5 Մարտ. — Հարրիսն գեր.ծովակալ Սուտայէն հեռագրեց թէ ծովակալները չեն նպաստեր ոչ մէկ կողմին, ոչ միւս կողմին։ Միշտ կը ջանան արիւնհեղութիւնը արգիլել։

ՀՌՈՄ, 5 Մարտ. — Նախարարապետ Մ. տի Ռուդինիի ընտրական մէկ ծանուցագրերը կը յայտնէ թէ իտալական կառավարութիւնը միւս պետութիւններու հետ համախորհուրդ խաղաղութիւնը խանգարող ամեն վէճ արգիլելու կաշխատի։

ԱԹԻՆԷ, 5 Մարտ.— Պահեստի վերջին երկու դասակարգերը դրօշի տակ կանչուեցան։

ՀԱՆԵԱ 5 Մարտ.— Թուրք իշխանութիւնները շնորհակալութիւն յայտնեցին Ֆրանսական հիւպատոսին և ծովակալին, Սիթիա գաւառին թուրք. ընտանիքները ազատած ըլլալուն համար։

ՊՈՒԿԱՐԵՇՏ, 4 Մարտ.— Մ. Դիմիտր Սթուրձա ծերակոյտին նախագահ ընտրուեցաւ։

ՎԱՇԻՆԿԹԸՆ. 4 Մարտ.—Մ. Մաք Քինլի նախագահութիւնը ստանձնելով պատգամագիր մը կարդաց, որով հարկ կը դատէ ելմտական դրութիւնը վերաքննել։ Կըսէ թէ միջազգային ճամբով պէտք է հաստատուն յարաբերութիւն մը դնել ոսկիին և արծաթին մէջ, կարելի եղածին չափ մեծ խնայողութիւն մը կը խնդրէ, և գանձային բացերը լեցնել պաշտպան դրութեան միջոցաւ։ Գալով արտաքին քաղաքականութեան, նախագահը պիտի ջանայ հեռուկի արժանաւոր, հաստատուն և արդար քաղաքականութեան մը։ Ջերմապէս կը յանձնարարէ իրաւարարութեան ատեան մը հաստատել, իբրեւ լաւագոյն ձեւ մը միջազգային վէճերը կարգադրելու, և մինչ կը ցուցնէ համաժողովը հրաւիրելու մասին 15 ին, սակայներուն վրայ խորհրդակցելու համար։ Նախագահական պատգամագրին մէջ բնաւ խօսուած չէ Քուպայի խնդրին վրայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարք Հայրը և Հայ Հռոմէականներու Պատրիարք Գերերջ. Տ. Ազարեան շաբաթ օր Պայրամի տօնը շնորհաւորելու համար Կայս. Պալատ երթալով՝ ընդունուեցան առաջին Սենեկապետ Վեհ. Հաճի Ալի պէյի կողմանէ։ Վեհ. Սուլթանը շատ գոհ մնաց անոնց հաւատարմական զգացման խօսքերէն և ապսպրեց որ Կայս. բարեւներ տանին իր սիրելի Հայ ժողովուրդին։

Պալատէն վերադարձին Ն. Ամենապատուութիւնը շնորհաւորական այցելութիւններ տուաւ Նախարարներուն և Պալատական դեսպան Միրզա Մահմուտ Խանին։

Արմաշի Դպրեվանքէն միաբաններէն Արժ. Տ. Սմբատ վարդապետ Սատեթեան, Ատաբազարի Ս. Հրեշտակապետ Եկեղեցւոյ գալիներուն՝ պատկերահան Պ. Սուրէն Ակօնեանի շինել տուած խաչելութեան պատկերը անցեալ հինգշաբթի օր Պատարագ ընելով՝ յիշեալ Եկեղեցիին մէջ օծած է։ Քարոզի միջոցին Հայր Սուրբը ժողովուրդին խնայնելով Վեհ. Ջունդ Ասպետի վաղաժամ մահը, սա գեղեցիկ տողերը աւելցուցած է։ «Վարդ զգայումներու պատահիւն փունջ մը կը նուիրեմ յիշատակին՝ այն մարդուն, որ մեկնեան եղած էր աղքատ ուսանողութեան ու գրական տաղանդն ոսկիի տաղանդին հետ կրնած էր, ինչպէս կը գրէր հանգուցեալ բարձրատիճան եկեղեցական մը»։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԴԻՒԱՆԸ

Մ-էջ 68 երրորդ թիւին մէջ Իզմիրէն գրուած յօդուած մը կը պարունակէր նաեւ հետեւեալ տողերը.

«Ազգ. Կեդր. Վարժարանի համար մենք ալ կը փափաքինք որ օր առաջ բացուի։ Բայց լսեցինք թէ ծրագիրը Ե. Դուրգէն էֆէնտին պիտի պատրաստէ եղեր։ Գրաբարեաններուն աչքը լոյս։ Միայն կարծենք աւելի լաւ է որ այդ վարժարանը հիմայ գոյ մնայ քան թէ շա՜ էֆ-ֆիրքով մը սկսի»։

Ուսումնական Խորհուրդի դիւանը այդ մասին սա բացատրութիւնները տուած է.

«Ուսումն. Խորհ-ի Դիւանս կը ծանուցանէ ի պաշտօն թէ կեդր. վարժարանի վերաբացման իրդիրը դեռ վարչութեան սեղանին վրայ կը գտնուի և այդ օրինակ ծրագրի մը պատրաստութեան համար Խորհուրդս ո և է պաշտօն չէ յանձնած յիշեալ էֆֆենտիին»։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Պերոյթի կուսակալ անուանեցաւ Ոստիկանութեան նախորդ նախարար Նազըմ փաշա։

Սէ-ըրէթ Հէ-մայուն էմինի Վսեմ. Թահիր էֆէնտիի՝ Իւլթի առաջին աստիճան տրուեցաւ։

Արքունի արարողութեան պաշտօնեաներէն Ապտիւլ Բէզագ պէյի՝ Իւլթի Բ. աստիճան։

Արտաքին գործերու Թղթակցութեանց դիւանատան տեսչի օգնականներէն Ապուլ դաէթ Թէվֆիգ պէյի Իւլթի երկրորդ աստիճան։

Մաքսային վերատեսչութեան անձնաձարտատան քարտուղարներէն Հաֆրզ Եահեա էֆէնտիի Սանիյէի Բ. աստիճան։

Թաղաքապետութեան առաջին քննիչ Օսման և Թաղապետութեան ուսիներորդ շրջանակի տեսչի օգնական Իպրահիմ էֆֆենտիներու Սանիյէի երկրորդ աստիճան։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Ահմէտ Բէֆիգ պէյի ակնակալու Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ։

Կայս անձնական Դանձուն հաշուակալ Հաֆրզ Իպրահիմ էֆ.ի, Կրթական նախարարութեան Մէջլիսի և արքունի սենեկապետութեան թարգմաններէն Սրբի պէյի Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ։

Գալաց դատական քննիչ Ֆէյզի պէյի՝ Բ. կարգի Մէճիտիէ։

Կայս. սենեկապետներէն Ֆափգ պէյի երկրորդ կարգի Օսմանիէ։

Արքունի սենեկապետութեան քարտուղարներէն Բէչիր, Սայիտ, Թէվֆիգ և Ազիզ պէյերու Բ. կարգի Մէճիտիէ, Ֆէյզի և Ճէֆիգ պէյերու Դ. կարգի Օսմանիէ, Ապդիւրրահման, Զէյի, Եահեա, Բիֆաթ և Ճէվատ պէյերու՝ Դ. կարգի Մէճիտիէ։ Էմին և Թէվֆիգ պէյերու՝ Դ. կարգի Օսմանիէ։

Վսեմ. Մէճլիս Սէլիմ, Ապտիւլգատէր, Ահմէտ Պիւրհանէտտին և Իպրահիմ Թէվֆիգ էֆֆենտիներու Լիւագաթի ոսկի շքանշան տրուեցաւ։

Մաքսային վերատեսչութեան օգնական Ահմէտ Սալի պէյի՝ առաջին կարգի Օսմանիէ։

Կայս. հրացանակիր զօրքերու գնդապետ Ալի աղայի՝ Ա. կարգի, հաղարապետ Մէհմէտ, Խալիլ, Հասան և Իսմայիլ պէյերու՝ Դ. կարգի, հաղարապետ Իսմայիլ և գնդապետ Մէհմէտ էֆֆենտիներու՝ Դ. կարգի։ Ալի, Մուսթաֆա, յիսնապետ Սալիհ և Հասան էֆֆենտիներու, ինչպէս նաեւ Վեհ. Սուլթանին հրացանակիր Սինան և Հաճի պէյերու, Խալիլ և Հասան աղաներու՝ Ե. կարգի Մէճիտիէ։

Վեհ. Սուլթանի թիկնապահներէն հեծելազօրքի հարիւրապետ Մազհար պէյի՝ Դ. կարգի Օսմանիէ։

Կայս. երկրորդ զօրաբաժնի հրամանատարի օգնական գնդապետ Ահմէտ Բիֆաթ բաշայի կնոջ Խատիճէ հանըմի՝ Բ. կարգի Շէֆֆաթ։ Խտարէի Մախսուսէի վարչութեան տնօրէնի օգնական Ճոն բաշայի կնոջ՝ Բ. կարգի Շէֆֆաթ։

ՆԱԶԸՄ ԲԱՇԱ.—Ինչպէս կերեւի մեր այսօրուան պաշտօնականներուն մէջ, Կայս. հրամանով ոստիկանութեան նախորդ նախարար Նազըմ բաշա Պէյրութի կուսակալ նշանակուած է։ Վեհ. Սուլթանի այս բնութիւնը մեծ ազդեցոյց մ'է կայսրութեան ամէն մասերուն մէջ բարենորոգումներ հաստատելու համար ունեցած իր հաստատուն նպատակին և մենք կը կարծենք թէ Նազըմ բաշայէ զատ չկար ուրիշ մէկը որ լաւ հասկնար և գործադրէր Իր Վեհապետին հեռատես հայրախնամ կամքը։

Նազըմ բաշան պէս արժանաւոր բարձր պաշտօնատար մը չէր կրնար երկար ատեն անպաշտօն մնալ։ Եւ զայն հրաժարած տեսնելով՝ Վեհ. Սուլթանին յուսամիտ նրպատակը ուրիշ բան չէր եթէ ոչ կայսրութեան ամենամեծ և ամենահարուստ նահանգի մը գլուխը դնել։ Ահա այսպէս Վեհ. Սուլթանը գիտէ յիշել և վարձատրել իր անձնուէր ու հաւատարիմ ծառաները։ Լաւ համոզուած ենք թէ այս անուանումը Սուրիացիներուն մեծ գոհունակութիւն պիտի պատճառէ և թէ Վսեմ. Նազըմ բաշա հանրային գործերու մէջ շրջապատուած պիտի ըլլայ ուսեալ և փորձառու աշխատակիցներով։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ. — Ռուսական պեսպան Պ. Նէլիտօֆ շաբաթ օր Յունաց պատրիարքարանը երթալով՝ այցելութիւն տուաւ Տեղապահ Տ. Կոստանդինոսի։

ՖԻՐՍԹ ՊԻԶՄԱՐԿ. — Գերմանական դրօշակով Ֆիւրսթ Պիզմարկ շոգենաւը այսօր մայրաքաղաքս կը հասնի, իր հետ բերելով բազմաթիւ զբօսաշրջիկներ։

Պ. ԹԻՄՕԹԷ. — Կրետէի մետրապոլիտ Տ. Թիմօթէ, որ առողջապահական նպատակով Ամէնք գացած էր, մեռած է հոն։ Հանգուցեալը երկար ժամանակէ ի վեր մետրապոլիտութիւն կընէր Կրետէի մէջ և շատ սիրուած ու յարգուած էր իր ժողովուրդէն։

ՆԱԽԿԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ Տ. ԱՆԹԻՄՈՍ. — Կը լսենք թէ Յունաց պատրիարքարանի Ս. Սինոդը 30 յօդուածէ բաղկացեալ կանոնական ամբաստանագիր մը կը պատրաստէ հանդէպ նախորդ պատրիարք Տ. Անթիմոսի։

ՀԱՄՏԻ ՊԷՑ. — Սէլանիկի և Անդրիանուպոլսոյ դատական քննիչ Համտի պէյ Զօրլու հասած է, Սէլանիկի նահանգին մէջ քննական պտոյտ մը կատարելէ յետոյ։

ՊԱՐՍԻՑ ԴԵՍՊԱՆԸ. — Պարսկական դեսպան Միրզա Մահմուտ Խան, մայրաքաղաքիս Պարսիկ գաղթականութեան կողմէ շնորհաւորական հեռագիր մը քաշեց Վ.Հ. Շահին։

ՄԵԿՆՈՂՆԵՐ.— Տրապիզոնի Իտալական հիւպատոս Մ. Իտնա, շաբաթ օր մեկնեցաւ իր պաշտօնատեղին Լեյտի Մէյֆէօ շոգենաւով։ Նոյն շոգենաւով գացին նաեւ Մ. Մէլհամէ։ Բէյթի խորհրդականը և Մ. Գարթոլի, Բէյթի տեսուչը։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Ժանտախտը երթալով կը յառաջանայ Պոմպայի մէջ, թէեւ մեռնողներու եւ բռնուողներուն թիւը քիչ կերեւի։ Այսօր պատճառն ալ տեղացիներուն փոխած ըլլալն է։ Մինչեւ հիմա 6870 հոգի բռնուած և 1314 հոգի մեռած են։ Շոգեկառքերու կայարաններուն մօտ հիւանդանոցներ շինուած են ու ճամբորդները հոն բժշկական քննութիւնէ կանցնին։ Նաւահանգիստներու մէջ ալ այնպէս կընեն։ Զինուորական և քաղաքական բժիշկներու արձակուրդ տալը դադրեցաւ, մեկնողներն ետ կը կանչուին։

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

Սապահ հետեւեալ տեղեկութիւնները առած է իր Լոնտոնի մասնաւոր թղթակցէն.

«Կրետէի խնդիրը Օսմանեան կառավարութեան հոգային ամբողջութեան սիրելուն կապուած ըլլալով՝ զոյացած համաձայնութիւնը Սակարանին վրայ լաւ ազդեցութիւն ունեցաւ։ Բարի պահպանողական թերթերը կը գրեն թէ Եւրոպայի մէջ խաղաղութեան յարատեւութիւնը Օսմ. կառավարութեան հոգային ամբողջութենէն կախում ունենալով՝ պետութիւններու Կրետէի նկատմամբ բռնած քաղաքականութիւնը հոգերու ներկայ վիճակը և խաղաղութիւնը անվրդով պահելէ զատ ուրիշ բան չէ։

«Ազատական լրագիրներու լեզուն ըսկսաւ չափաւորուիլ։ Կրետէի խնդիրը ծագած ատեն Ազատականներէ մի քանի անձեր, յունական ակնկալութիւնները պաշտպանելու միտքով, ժողովներ կը գումարէին, սակայն հիմա այս կարգի բոլոր շարժումները վերջացան։

Գերմանիոյ Վիլհէլմ Կայսեր Կրետէի խնդրոյն մասին Օսմանեան կառավարութեան ցուցուցած ջերմ բարեկամութիւնը Լոնտոնի քաղաքական շրջանակներուն մէջ մեծ ուշադրութիւն դրուած է։»

«Ճշմարիտ աղբիւրներէ առնուած լուրերու համաձայն. Ազատականներու մեծերուն ներկայ կարծիքն է թէ Կրետէի խնդիրը ընդհանուր քաղաքականութեան վերաբերեալ խնդիր մ'ըլլալով՝ Անգլիա պէտք չէ բաժնուի տէրութիւններու համաձայնութենէն։»

—Հելլենական Սահմանադրութիւնը զբաղուող հրամանատարին կոչնանէ Սպարապետութեանը հատած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ շատ մը երիտասարդներ կուգան կամաւոր դիմուելու գրուելու։ Սպարապետի Դուռը այս մասին կարեւոր հրահանգներ գրկած է սրոց որ անկ է։

—Գաղէրիէ Սէրֆիճէ երկնցող ճամբուն վրայ գինուորական առաքմանց և փոխադրութեանց համար նախապէս որոշուած քարուկիր կամուրջները առ այժմ, չորս մէթր լայնութեամբ, ամրողջովին փայտէ պիտի շինուին։

—Սէլանիկի և Գոսովայի կուսակալութեանց զանազան տեղերու մէջ գտնուած ռմբաձիգ գինուորներու և հեծելազօրքերու վաշտերը մոտ առ մոտ Սէլանիկ հասնելով անյապաղ սահմանադրելու կը դրկուին։

—Առողջապահական ընդհանուր քննիչ Տոքթ. Ահմէտ Հիլմի բաշա, գնդապետ Մէհմէտ Նազիֆ պէյ, Պէյրպէյի հիւանդանոցին բժշկապետը, 5 բժիշկ, 6 գօրաղասի, 6 զօրապետ, 1 դեղագործ, 7 վիրաբոյժ և 2 օդնական-վիրաբոյժ Սելանիկի շոգեկառքով Ալասոնիա գացին։

—50 անկողնէ բաղկացեալ հիւանդանոց մը պիտի հաստատուի Ռուսչուքի գօրանոցին մօտ։

—Վեհ. Սուլթանը վաւերացուց իրեն ներկայացուած առաջին նաւատորմին տեղեկագիրը։ Ծովային պահեստի գինուորները սկսան տեղաւորուիլ անոր մէջ։

—Ծովային գործոց նախարարութիւնը հրամայեց որ նաւարանի ծառայութենէ արձակուած գործաւորները անմիջապէս հաւաքուին։ Ա. և Դ. գօրաբաժիններուն հրամայուեցաւ այս անձերը կարելի եղածին չափ շուտ դրկել։

—Ալասոնիայէն հեռագիր մը կըսէ թէ մարալջախտ Իսհէմ բաշա, հելլենական սահմանադրութիւնը զանուող գինուորներու ընդհանուր հրամանատարը, մեկնած է իր բանակատեղին երթալ աչքէ անցուցնելու համար շարժման մէջ դրուած զօրախումբերու զանազան տեղերը։

Վեց զօրաբաժիններու կայանները որոշուեցան։ Ա. զօրաբաժինը պիտի կենայ Ալասոնիա, Բ.ը Կրէնիթիի և Շէքեաթիի մէջ, Գ.ը՝ Լէֆթաբարիա, Դ.ը Զայ-Հիսար, Ե.ը Սէրֆիչէ և Զ.ը Եանեա։

Իսհէմ բաշա Բրէվէզայի և Բլաթանոնի միջեւ 70,000 գինուոր շարեց։

—Կայս. գոմիսէր Գուսմարի էֆ. շաբաթ Մուրատը գնաց։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարին հրամանով երկրաչափ Բէնան, Էմին և Պէտրի պէյերը առանց յապաղելու Եանեա պիտի երթան, զէպի հելլենական սահմանադրութիւնը գինուորական փոխադրութիւնը դիւրացնելու պաշտօնով։

—Ասէր չոգենաւը, որուն Բորթ-Սաիտէն վերադարձը գրած էինք մեր շաբաթ օրուան թիւին մէջ, 1,200 թոնոյ հանքածուխ բերած է իր հետ՝ որմէ 200 թոնոն առնուելէ յետոյ մնացեալը Կրետէ պիտի ղրկուի։

—Առաջին նաւատորմի զրահաւորներուն բաժնելու համար պէտք եղած թուով գինուորներ ղրկուեցան զէնքի կոչուած կայս. ծովային կոչուած վաշտէն։

—Մէհոմ-պէյ մարտանաւին ելեքտրական կոթոնի տեղը գրուեցաւ։

—Իտարէի Մախսուսէի ճէֆֆէ և Սաֆարիա շոգենաւերը նոր Երէյլի պիտի երթան ածուխ առնելու ու ապա Իրնէպոլու մեկնելով հոն գտնուող 3120 գինուորները 600 գրատներով և զանազան գոյքերը թէքիրտաղ պիտի փոխադրեն։

—Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը, Իզմիրի կառավարիչին քաշած մէկ հեռագրին վրայ, որոշեց որ բանակներու հեծելազօրքերուն ձիերը չուտով տեղերնին հասնելու համար այսուհետեւ ճեպընթաց կառախումբով ղրկուին։

—Նախապէս գրուած էր թէ Թեսալիոյ մահմէտականներէն 100 հոգի յոյն աւազակախումբերէ յարձակում կրելնուն պատճառաւ, սկսած են կայս. երիտիները գաղթել, մասնաւորապէս Սէլանիկ։ Այս անգամ Սէլանիկէն քաշուած երկրորդ հեռագիր մը կ'իմացունէ թէ Կիւրճի ընկերութեան շոգենաւերէն մէկուն միջոցաւ 80 հոգի ևս գաղթած են և դեռ շատ անձերու կը սպասուի։

— Հեռագրական և թղթատարական վարչութիւնը, հելլենական սահմանադրութիւնը զանուող արտաքոյ կարգի հրամանատար Իսհէմ բաշայի մէկ զեկոյցին վրայ, որ կանխաւ ղրկուած հեռագրական պաշտօնեաներէն զատ ութ հատ ևս կուզէր, նոր անձեր որոշելով՝ հրամայեց որ իսկոյն մեկնին։

—Երնիմատական նախարարութեան կողմանէ Մանասթիրի կուսակալութեան տէֆթէրարին արտօնութիւն տրուեցաւ գինուորական պիտոյքներուն համար 155,000 ոսկւոյ բացառիկ ծախք մը ընել։ Նոյնպէս հրամայուեցաւ 400,000 օխայի չափ պաշար պատրաստել տալ փուռերուն մէջ, իսկ կոշիկներու մասին նահանգին կուսակալը արդէն հարկ եղած օգնութիւնը կը նուիրէ իր կողմէն։

— Նաւարանի մէջ նորոգուելու վրայ եղող Մ-պոռնիկ շոգենաւը շաբաթ առաւօտ ատաղձ բեռցած կամուրջէն դուրս ելնելով թէքիր տաղ գնաց։

—Դ. զօրաբանակի հրամանատարը որոշեց որ 1313 տարւոյ համար առնուելիք նոր զօրքերը յունական սահմանագլուխը դրկուող ներկայ գինուոր ներուն տեղ գործածուին։

Վակտրան

ՂԱՀԱԹԻԱ, փետր. 22 6 Մարտ 97 ժամ 11½

Օսմ. Բոնսոլիտ գոցուեցաւ դրչ.		19—09
Բէյթի պարտատոմսերի	լիրա	12—10
Բուսէյրի երկաթուղի	ֆրգ.	82—
Օսմանիէ	»	325—
Բոքորիթէ	»	315—
Գարավանների պարտատոմս.	»	456—
Թրամուէյի բաժնեթուղթ	լիրա	6—90
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	3—82
Դրէսի ժէնէրալ	»	6—35
Թրանսվատալ	ֆրգ.	24—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ	Գրչ.	Բր.
Մէճիտիէ	108—	18
Մէճիտլիք	96—	20
Մանր արծաթ	103—	10
Անգլիական ոսկի	110—	
Գաղղիական »	87—	20
Գրիմից	51—	07
Բուպլ թղթադրամ	90—	

ԲՍԲԻՉ 6 Մարտ 97 ժամ. 3 25

3% Ռանթ Ֆրանսակ. գոցուած	102—	27
Գօնս. Օսմ. սէռի D. »	17—	02
Բուսէյրի երկաթուղի »	83—	
Բէյթի բաժնեթուղթ »	264—	
Պանք Օթման »	497—	
Թրանսվատալ »	24—	50

ԼՈՆՏՈՆ, 2 Մարտ 97 ժամ 6.55

Անգլիական գոնսոլիտ	111—	06
Գոն. Օսմ. սէռի D, գոցուած	17—	41
» » » B, »	28—	50
Պանք Օթման »	10—	06
Միաց. Եգիպտական »	104—	75

PHOSPHATE LERAS

Երբ տղաքները աճումէ յոգնելով տըժգոյն ըլլան, անարիւն և առանց ախորժակի, մի՛ վարանիր, խմցուցէք Ֆոսֆատ պը Ֆէ՝ պը Լէրասն։ Այդ ազգու կազդուրիչը անմիջապէս անոնց պիտի վերադարձնէ ոյժն ու առողջութիւնը։

SIROP DE RAIFORT

Բժիշկները հակակորպիւղիկ օժարակէն նախամեծար կը համարին Կռիմօ և ընկ.ի օշարակը որ պատրաստուած է հակակորպիւղիկ տունկերու հիւթով։ Այս պայմաններուն մէջ Կռիմօի օշարակը ամենէն ընտիր գեղն է ժգոյն, աւշային, թոյլ, անախորժակ և միզերնին գնտիկներ ունեցող տղոց համար։

ՍԴՈՒԻ ՄՕՌԻ ՁԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 սեպտ. 1893

Պարոնայք Սգոյ և Պօսն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոյն կշարակը, մինչ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանաւանդ խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դեպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հմայ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մասնաւոր ձեռնտուն և կեղանձնարարելի զանձ։

Տ.Ր. Ս. ԱՆՏՐԻԱՍԵՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակի

ԻԻՐՊԷՆ

Մ. Սլպէր Կլավանի մասնաւոր Տնօրէն Հրդեհի և կենաց Ի-թալեն ապահովագրական ընկերութեան Տնօրէնի օգնական անուանուած է adjoint ՆԱԶԱՐԷԹ ԷՖ. ԵԱ-ԶԸՃԵԱՆ կենաց ճիւղին համար։

Նազարէթ էֆ. Եազըճեան երկար տարիներ մի մեծ կենաց ապահովագրութեամբ զբաղած ըլլալով. մասնագէտ եղած է անոր որով յաջողած է այս ճիւղը լաւապէս ծանօթացնել և տարածել Կ. Պոլսոյ հասարակութեան մէջ։

Ամէն անոնք որոնք կը փափաքին բացառիկ և նոր մեթոդով ապահովագրել իրենց կեանքը Ի-թալէնի նման վարեմի եւ պատուաւոր ընկերութեան մը, պէտք է դիմել ընկերութեան գրասենեակը, Գալաթիա Լօրանտօ խան Վէյսօտա փողոց Ֆրանսական նամակատան կից։

Տնօրէնութիւն

131 1—3

ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Տոքթ. Նիքոլաիտիս կը ծանուցանէ որ, ծննդական գործարաններու ընդհանուր հիւանդութիւնները և մասնաւորաբար թէ հին և թէ նոր սկսած գաղղիական ախտն ու շերմամիզութիւնը (պէլ սոզուզլուղը) 5-6 օրուան մէջ կատարելապէս կը բժշկէ, առանց բնաւ ցաւ զգացնելու. իր գարմանած հիւանդները այլեւս բնաւ ենթակայ չեն ըլլար ոչ միզանցքի նեղուածքի, ոչ բըրսմաթի և ոչ ալ շերմամիզութեան. կասկածողները կրնան բժշկուելէ վերջ վճարել այցադիները։

Կը գտնուի ամէն օր ժամը չորսէն տասը Գալաթիա կամուրջին գլուխը Սրվաճի օղու խանին կից 5 թիւ դարմանատունը։

(թիւ 4)

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնդոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մէջ՝ որոյ բաժնետէրերը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրերն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի դիւաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի զնասներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոյ կրած զնասները։

Հ. ՈՍԻԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Զալաթիա, Պանք Օթոմանի վերի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

L'ACUE CURE D'AYER

Աղտոտ մթնոլորտ մը որ առաջ կուգայ նեխելու վրայ եղող բուս, նիւթերէ, վնասակար մանախուղէ (բուս) որ միշտ կը բարձրանայ ծկնոցներու, լճացած ջուրերու, ճահիճներու, հոտած ջրհորներու եւ բացուած կոյուղիներու մէջէն, ըլլայ քաղաքի ըլլայ գեղերու մէջ. վերջապէս այն ամէն բաներ որ մթնոլորտը կը թունաւորեն առաջ կը բերեն կարգ մը հիւանդութիւններ որ մէկ խօսքով ՄԱԼԱՌԻԱ կը կոչուի։ եթէ այդ թոյնը արնի մէջ մտած է, երեւան կուգայ հետեւեալ իւանդութիւններու ձեւին տակ. տենդ, ընդհանուր տենդ, ծանր տենդ, սառնտենդ, ՄԱԼԱՌԻԱ, մազմալին տենդ, ժանտատենդ. հիւանդութիւններ որ սովորական եղանակներով չեն բուժուիր։ Այս բոլոր չտանգաւոր հիւանդութեանց մասնաւոր գարմանն է Cure d'Ayerը որ ապահովապէս զբաղիչ, եւ իր գործածութիւնը որ եւ է վտանգաւոր հետեւանք չունենար։ Ague Cure d'Ayerը յուսային արտադրութիւն մն է. չպարունակիր որ եւ է հանքային նիւթ. պատրաստուած է ճիշտ համեմատութիւններով։ Իւրաքանչիւր շիշին կցուած է տպուած բացատրութիւն մը որ կը սովորեցնէ թէ ինչպէս Ague Cure d'Ayerը հոգը պա տպան մը է ՄԱԼԱՌԻ ի դէմ։

Ague Cure d'Ayerը կը ծախուի բոլոր դեղավաճառներու եւ դեղագործներու քով։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՒԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ.—Վերջին քսան եւ հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատա՛ելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, ընդհանուր թեւ, գառանցանք, առնական կարողութեան վատնում կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամեն զորձարանական խանգարում։

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները, ընդհանուր հիւծութիւնն եւ սպառումը կը կատեցունէ կենսական ոյժերու բ եւ է կորուստ որ յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ ասոր հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդութիւնն անմիջական եւ մնայուն է Մելancholիայի զգացումներն եւ ախտանիշք կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը։

ՏՈՒԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային զոյացութիւնն կը սնուցանէ. արեան մէջ մուծանելով կենսական ելեկտրա՛ն տարրը, ֆոսֆո՛ն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ զոյացութիւնն է։ Առնական կորովը կը կենդանացունէ մարդկային ամբողջ դրութեան մէջ, ժ՛ ոյնոյն եւ մարին տալով հուժկու եւ առոյգ առ՝ զջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեա՛մբ։ Ախորժահամ է, կը զտէ եւ կը ծոխացնէ արիւնն եւ նոր առուգութիւն մը կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ միանգամ։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ ջղային դրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց նշանաւոր յաւելմամբ եւ կորութեան եւ բարձրութեան զգացմամբ մը որ վարժութիւնն հիւանդը շատուց ի վեր կը կորսնցնէր։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած է։ Ախորժակը հրաշալի կերպով կաւելնայ։ Ուտեց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Դէմքը կսկսի լենալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչքը շողուն կը լինին. մարմնը պոյծառ եւ առոյգ զոյն մը կառնու, մազերը ոյժ կը ստանան։

Զգուշացէք ստոր նմանութիւններէն։ Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ ֆոսֆոտինը պարունակեալ է այն աւեն շիշերուն մէջ որոնց բրիտանական կառավարութեան պրոշմը կը կրեն սա բառերով Dr. Lalor's Phosphodyne London England վրան փորագրուած։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւն յառաջ բերած է բազմաթիւ վտանգաւոր կեղծեր։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով, Մ. ԷՄՄԻՆՏ ԴԱՐՄԻՆԴ Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա պահականոցին քով, Կալաթա-Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանը թիւ 95 եւ 97։ 602

CHERY PECTORAL

Այէրի Չէրի Բէէքթորալ

ԱՆԶՈՒԴԱԿԱՆ

Շուտով բուժելու համար

Հարբուխը, հազը, էնֆլիւէնցան եւ կոկորդի ցաւերը

Ամենէն ստատիկ հազը կը բուժէ, բորբոքած թաղանթը կը կակուղցնէ եւ հանդարտ քուն մը կուտայ։ Կեղծմաշիկի, կապոյտ հազի, կոկորդի ցաւերու եւ բոլոր այն թոքային հիւանդութեանց համար, որոց ենթակայ են երիտասարդները, ամենէն ազդու դեղն է ՉԷՐԻ ԶԷՐԻ ԲԷԷՔԹՈՐԱԼԸ որ մեծազոյն վարձատրութեանց արժանացած է աշխարհի մեծ ցուցահանդէսներուն մէջ։

Կը գտնուի դեղարաններու եւ դեղավաճառաց քով։ Ընդհանուր մթերանոց Տր. Այէրի դեղերուն Պ. Էմմ. Քարուանայի անգլիական վաճառատունը, 95 եւ 97, Եիւսքէր Գալաթրըմ, Վոյվոտայի պահականոցին մօտ։ 604

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻԴԻ

ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻԶՕՐԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴՕԼ ՄԻԴԻ

Անշաա. կը չնչէ ոչ-հիւանդ. գլուխը, ներքինները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսուածները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանց քարաբերման, արիւնամիզութեան, առանց միջացաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզուտ և ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները։

Ամեն քաքսիւլ ՄԻԴԻ անունը կը կրէ։

Ամեն դեղարաններ

ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ

Հոգի, հարբուխի շնչի կարճութիւն շնչարգելութիւն դէմ է այլն

Այս Ամերիկեան դեղը տարօրինակ յատկութիւն մը ունի անմիջապէս սփոփելու հար ուխը, հազը, կոկորդի ցաւը դժուարաշնչութիւնը եւն։ ր ազդեցութիւնը կ'ընէ կարծրացած մաղասը կակուղցնելով եւ արտաքսումը դիւրացնելով։

Կոկորդի անհանոյ խանգարումներով զիշեր ցերեկ հազացող եւ իրենց հանգիստը կորսնցնող անձինք անմիջապէս կը հանգստանա նեւ ընդհանրապէս մէկ շիշը բաւական է հիւանդութիւնը բուժելու համար։

Այս անմոռան դեղը հրաշքներ կը գործէ շատ դիւրութեան, հինցած հազի, էնֆլիւէնցայի եւ ուրիշ պարագաներու մէջ։

Վ Կ Ա Ն Ա Գ Ի Ր

Ստորագրեալս, Թուրշուն Հազգր էֆ. բնակեալ ի Պոլիս, Տօրմա-պահչէ, Թիւ 25, կը վկայեմ որ 40 տարիէ ի վեր շնչարգելութենէ տառապելով ամենէն համբաւաւոր բժիշկներուն դիմեցի եւ շատ ստակ վատնեցի, բայց օգուտ մը չտեսայ, ընդհակառակն հիւանդութիւնը օրէ օր աստկացաւ։ Ինչ ընելիքս չէի գիտեր, երբ դիպուածաւ բանի մը բարեկամներ խորհուրդ տուին ինծի որ դիմեմ Կալաթա, Վոյվոտայի պահականոցին քով Թիւ 95-97 Պ. Էմ. Քարուանայի անգլիական վաճառատունը։ Հոն ծախուած «ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ»ը գործածեցի եւ երեք ամիսէն կատարելապէս բժշկուեցայ։ Եւ զայս հրատարակելը մարդասիրական պարտք մը կը համարիմ ինծի։

Կ. Պոլիս 4 ապրիլ 1892

Ստորագրեալ ԼՍԱՏ ՀԱԴԳԻ

Ընդհ. Մթերանոց Էմմինտ Քարուանայի անգլ. վաճառատունը Կալաթա, Վոյվոտա փողոց, Թիւ 95 97 կը գտնուի նաեւ բոլոր լաւ դեղարանները եւ դեղավաճառաց քով։ 608

ՐԷՑՆՕԼՏԻ ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔ

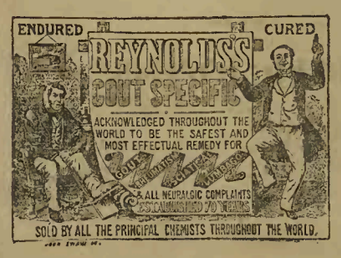

Կը բուժէ կանուածը, յօդացաւերը, կողացաւը եւ բոլոր ջղային ցաւերը։ Ամբողջ աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղը ճանչցուած է կանուածի, յօդացաւի, կողացաւի դէմ։ Մէկ անգամ առնելը բաւական է բանի մը ժամուան մէջ զգալի ամրացումը առաջ բերելու համար։ Մեծամեծ բժիշկներ սաստիկ կը յանձնարարեն զայն։ Լոնտոնի նշանաւոր Տր. Տէլի կը գրէ. «Քիչ մը ատեն Ռէյնոլտի ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔԸ տալի հրաշակներս եւ կը փութամ ըսելու որ միշտ լաւ արդիւնք տեսայ։ Կը հաստատեմ որ ասիկայ շատ մանկագին ու ազդեցիկ դեղ մըն է։»

ՀՐԱՇԱՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Պէտք է անօթի փորանց, պառկելէ անմիջապէս առաջ ու առանց խառնուրդի խմել զայն։ Սկսելու է 40 կաթիլէ, որ կրնայ հետեւեալ զիշերը 60ի բարձրանալ եւ այսպէս հետզհետէ մինչեւ 120։

Մեծ եւ փոքր քանակութեամբ ու շիշերով կը ծախուի մեր Թուրքիոյ միակ ներկայացուցչին՝ ԷՄՄԻՆՏ ԴԱՐՄԻՆԴԻ անգլիական ընդհանուր մթերանոցը, 95 եւ 91, Եիւսքէր Գալաթրըմ, Վոյվոտա, Կալաթա—Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանը, Պահականոցին քով։

ԾԱՆՕԹ.— Սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին նաեւ ամեն տեսակ անգլիական եւ ամերիկեան դեղեր։ 606

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕԹԻ ԹՈՒՐՔԱԿ)

ԹՈՒՐՔԻ ԶԱԿԱՆ ՊՈՒՏ ԻՒՂ!

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱՄԻՐ ԵՒ ՀԱՒԻԲԼ

ՄՈՐԻՈԼ

ԿՐԷՈԶՈՊԷ

ՇԱՊՈՓՈՒ

MORRHUOL CRÉOSOTÉ

DE CHAPOTEAUT

ՄՈՐԻՈԼ ԿՐԷՈԶՈՊԷՆ կը պարունակէ մայրի քրէոզոպէն բոլոր ազդեցիկ տարերքը. հոգոր միքրոպասական մէ. ցնցղատապերու, հարբուխներու, կոկորդի ծիրախտին, հիւծման, կուրծքի երկրորդ եւ երրորդ աստիճանի հիւանդութեանց դէմ յոյժ ազդեցիկ դարման մէ։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարանները

Նոր մէթոտով բուժում

ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

ՏՕԹԹ. ԵՕՐԿԻՕՍ ԱՆՏՕՆԻԱՏԻՍ

Վէյսթալ Վիէննայի Համալսարանէն

Բրօֆ. Նիւման (Neuman) Քաբոզի (Kaposi) ու Տիթէլի (dittel) հետ աշխատակցելով ազդու յանձնարարականներ ըստացած է.

ՀԻՄՆԱՊԷՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՄՈՐԹԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԳԱԼՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԸ.

Տօքթ. Անտօնիատիս առանց հիւանդին ցաւ զգացնելու առանց պահեցողութեան ու ներքին դեղերու. իրեն յատուկ պարզ եղանակով մը կը բուժէ գաղղիական ախտն ու մարթի հիւանդութիւնը։

Ամէն օր կէս օրէն առաջ ժամ 8էն (Ը. Ե.) մինչեւ 10 և կէսօրէն վերջ մաթ 2—5 հիւանդները կրնգունի իր դարմանատունը Բերա անգղիական դեսպանատան մօտերը Սարգիս փողոց Թիւ 20։

26—150

ՏՕԹԹԼՕՌ.

Ք. Լ. ՍԻՆԿՐՕՍ

Քիմիագործ Ն. Կ. Վահվաքառութեան վարկայեալ Զուրիխի Համալսարանէն օգնական Բրօֆ. Վրէհամի եւն. եւն.

կը տարբերուծէ ամեն տեսակ յոյծ և կարծր նիւթ, կաթ, գինի, իւղ քսենաթ, ջուր, հանրային ջուր, ամեն տեսակ ոգելից ըմպելի, մէղ, խուլ և այլ այս կարգի նիւթեր ու մանրադիտական առարկաներ և գլխաւորաբար ամէն տեսակ հանքեր

ՆՈՐՎԷԿԻՈՑ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Շատ մը բժիշկներու յանձնարարութեամբ Նորվէկիոյ առաջնակարգ ձկան իւղ բերել տուած ըլլալով, լաւ մը տարբերուծելէ և անոնց անխարդախ ըլլալը գիտականապէս ապացուցանելէ վերջ մասնաւոր շիշերու մէջ կը ծախէ իր իսկ ստորագրութիւնովը։

ԲԻԾԵՐԸ ՄԱՔՐՈՂ ՋՈՒՐ

Մասնաւոր բաղադրութիւն մը որ թթերու, չուխայի, թաւիշի, փղկապի, ձեռնոցի եւ ուրիշ ամէն զգեստեղէններու բիծերը վայրկենապէս կը հանէ առանց հետք մը ձգելու։

Դիմել Կալաթա Եիւքսէք Գալաթրըմ Տօքթ. Սինկրօսի Թիւ 52 բիմեական աշխատանոցը։

(25)

ՄՈՍ

ՇՈՒԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբո—լէ, Պօրտսյէ, Մէջէլիբաքէ և Սէ— Ծովի Ջէջ— բանող

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Տարիսիս	2500	Կիլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ

Ուիթոլ խան

ՃՃԷՑՄԻ ՄՈՌ և ԸՆԿ.

568 21 Հէ ան Սարդիս Լիվրա

Ապահովագր. ընկերութիւն

ԹՐԻԷՍԴԷ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1831ԻՆ

ՀՐԴԵՀ, ԿԵԱՆՔ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ընդհ. գործակալ, ԱԼՊԻՐ ՄԻԶՐԱՀԻ

Գալաթիա, Քամանտօ խան Թիւ 2

548 85—150

ՇՈՒԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑԿԱՍ Ն և ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ՕՐ ԸՆՆ

Մաքսիլլոյի և Գալա—ի ՀԷՂ— կոնդոնա—որպէս բանող

Ա—ՀԷՆԷ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Մարտ 9ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք

Բ. » 175 »

Ո—ղղակի և արագ ո—ղղ—որդ—ՐԷՆ

Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար

ԹԻՄՈԹԷ ԸԼՊՈՒԼ

575 Մահմանէ փողոց Թ. 10

ՔԻՆԱՐՑ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ոչ որ-ը էրկ— ոնդամ էբ բանն Լիվրբո—լի և Սէ—Ելէյ ՀԷՂ—

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Պոմնիա	4531
Էդրուրիա	7718	Սամսրիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Աղլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսս	2166
Մէքալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիատա	1899
Ալէբբո	2143	Մորոքգո	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուբանիա	12950
Գազլոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար

Thomas C. Joly

Ալիքսիատիս խան, Թիւ 401

Գալաթիա 571

COMP RUSSE

LE NAVIGATION A VAPEUR ST D' COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒԵՆԱՒԱՑԻՆ

ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 24/8 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 25/9 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբայ։

Դշ. 26/10 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Գաֆում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Դշ. 26/10 Մնվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Եշ. 27/11 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուր 28 12 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԳ.—Փետրուար 25 9, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն զէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Գէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սաիտ գաղղ. դրոշնաթին 569

ՖՐԵՏ. ԼԻՇԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՒԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբո—լի և Սրբ—Ելէյ ՀԷՂ— բանող շոգենաւ—եր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Վիրգորիան	10500	Ֆլավիան	3300
Առմէնիան	10500	Լէհիրշիրն	3300
Քէսդրիան	10500	Աբրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	10000	Սէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիան	10000	Գրեսպիան	3500
Գոսֆորտիան	9000	Ատլանտիան	2500
Ձորտանիան	8500	Եդինբուրգիան	2500
Գոսդոնիան	8000	Լանքաստրիան	2500
Ֆիրմինիան	5000	Էսպանիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինսօ	900
Վավոնիան	3700	Օրբրդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆասպիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Գալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը գրկել չոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՖՈՆԴԷՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1

Գալաթիա